

2. Svetovna vojna (1943 – 1945)

Predmet: Zgodovina

Šolsko leto: 2011/2012

Leta 1941 so Angleži v potapljaljoči se nemški podmornici zaplenili kodirni stroj enigma. Ta jim je v prihodnje pomagal pri razvozlanju nemških kodiranih sporočil, namenjenim podmornicam. Tega leta so v vojno vstopile tudi ZDA, kar je pomenilo za Nemce druge "srečne čase".

Februarja 1942 se je nemški mornarici posrečil izreden podvig. Skozi neprehoden Rokavski preliv, ki je bil posejan z minami ter ga je varovalo britansko ladjevje in letalstvo, jim je uspelo pretihotapiti več težkih križark, ki so pri tem utpele le manjšo škodo. Zaradi tega je odstopil admiral Erich Raeder, nadomestil pa ga je Karl Dönitz, ki je v podmorniškem vojskovanju uvedel taktiko volčjih krdel.

Junija 1943 se je sreča postavila na stran zaveznikov, ko jim je z vse večjimi protipodmorniškimi ukrepi uspelo uničiti 25 % podmornic, pri tem pa so sami izgubili le nekaj ladij. Decembra so Nemci v bitki pri North Capu izgubili še zadnjo križarko.

Nemške podmornice so kljub porazu v bitki za Atlantič ostale na Atlantiku do konca vojne in napadale zavezniške ladje, vendar so bili njihovi uspehi skromni, izgube pa iz dneva v dan večje.

VOJNA V SEVERNI AFRIKI

Slika1: Goreči nemški tank poleg angleškega križarskega tanka.

Vojna v Severni Afriki se je začela 11. septembra leta 1940, ko je italijanska vojska pod poveljstvom Rodolfa Grazianija s petimi divizijami preko Libije vdrla v Egipt. Decembra je britanska armada, ki ji je poveljeval Archibald Wavell, izvedla veliko ofenzivo in v dveh mesecih pregnala Italjane 800 km nazaj v Libijo.

Zaradi angleškega poraza na Afriškem bojišču je Churchill avgusta 1942 odletel v Kairo, da bi osebno reorganiziral svoje vrhovno poveljstvo.

Tri dni po izkrcanju v Severni Afriki je general Eisenhower začel z veliko ofenzivo, ki naj bi dokončno pregnala Nemce iz Severne Afrike, a napad se je končal katastrofalno, saj je Nemcem iz Italije uspelo pripeljati okrepiteve.

VOJNA V TIHEM OCEANU IN V AZIJI

Slika2:USS Arizona v plamenih po japonskem napadu na ameriško oprišče Pearl Harbor.

Vojna na Tihem oceanu se je začela 8. decembra 1941 z japonskim napadom na angleško kolonijo Hong Kong, Nizozemsko vzhodno Indijo, Tajsko in ameriške Filipine. Dan prej, 7. decembra, se je zgodil tudi japonski napad na ameriško mornariško oporišče v Pearl Harborju na Havajih, s čimer so ZDA vstopile v vojno.

Na Novi Gvineji in Salomonovih otokih so potekali krvavi spopadi med angleškimi, avstralskimi, novozelandskimi in japonskimi enotami.

VZHODNA FRONTA IN BALKAN

Po končanih vojaških operacijah na zahodu se je Hitler usmeril na vzhod proti Sovjetski zvezi. Ta je v njegovem velikopoteznem načrtu širjenja arijske rase igrala izredno pomembno vlogo, saj naj bi na njenem ozemlju naselili Nemce, rusko ljudvo pa zasužnjili. Priprave za napad so se začele že leta 1939 s podpisom pakta o nenapadanju, ki pa ga Hitler ni mislil spoštovati, saj si je z njim želel le izogniti se spopadu na dveh frontah. *Po porazu Jugoslavije in njeni okupaciji so se na njenem ozemlju kmalu začela pojavljati* odporiška gibanja poimenovana četniki in partizani. Prvi so si prizadevali za vrnitev jugoslovanskega kralja, drugi so bili komunisti pod vodstvom Josipa Broza Tita, ki so želeli po porazu nacizma in fašizma vzpostaviti komunistično državo po zgledu Sovjetske zveze. Na začetku so imeli skupen cilj, poraziti nacizem in fašizem in so zato sklenili zaveznitvo. Vendar pa je zaradi različnih ideologij prišlo do hudih razhajanj, ki so povzročila, da so začeli partizani napadati četnike, ti pa so zaradi tega ter vse hujše nemške represije nad prebivalstvom, ki je bila posledica njihovega odpora, začeli sodelovati z okupatorjem. Da so se stvari še dodatno zapletle, so se v strahu pred komunizmom začele po državi ustanavljati vojske, ki so tesno sodelovale z okupatorjem. Boji na Balkanu so izredno pomembno vplivali na potek druge svetovne vojne, saj so različna odporiška gibanja nase

vezala velik del nemške vojske, ki je tako niso mogli uporabiti v boju na vzhodni ali zahodni fronti.

Slika3:Evakuacija poškodovanega tanka, vleče ga T-34, ob sovražnem ognju pri Kursku, julij 1943.

Po okupaciji Jugoslavije in Grčije so priprave za napad na Sovjetsko zvezo ponovno stekle, vendar so Nemci s tem, ko so napadli Jugoslavijo in Grčijo, izgubili dragocen čas, ki jih je kasneje stal zmage.

ZAHODNA FRONTA

Slika4:Adolf Hitler in Martin Bormann med obiskom okupiranega Maribora aprila 1941, kar je oznanilo začetek nacističnega protislovenskega programa.

Druga svetovna vojna na Slovenskem se je začela 6. aprila 1941, ob vkorakanju nemške vojske. 11. aprila 1941 so se v boj za ozemlje vključile tudi italijanske in madžarske sile. Jugoslovanska armada, šibka zaradi nacionalnih nasprotij, je razpadla v desetih dneh. Slovenijo so trije okupatorji zasedli v celoti že 11. aprila. Nemški rajh je dobil Gorenjsko, Štajersko, severozahodni del Prekmurja in severni del Dolenjske ter Mežiško dolino. Italijani so zasedli Notranjsko, večino Dolenjske in Ljubljano, Madžari pa večino Prekmurja. Nekatere vasi v jugovzhodnem delu so bile priključene Neodvisni državi Hrvaški (NDH).[8][9]

Vsi okupatorji so izvajali potujčevanje in drugo nasilje nad prebivalstvom, saj so nameravali zasedeno ozemlje priključiti matičnim deželam. Italijani so sicer zaradi politično-taktičnih razlogov dovolili kulturno avtonomijo ter lastno upravo na občinski ravni v svojem okupacijskem območju, tj. v Ljubljanski pokrajini, medtem ko so nacisti začeli izvajati nasilno germanizacijo ter načrt etnocida in genocida, tj. izgon vsega slovenskega izobraženstva in narodno zavednih ljudi, vključno z duhovščino. Slovenska partizanska vojska, ki je vojaško sodelovala z zavezniki, je po letih bojevanja v težkih razmerah ob koncu vojne skupaj z Jugoslovansko armado osvobodila vse slovensko narodno ozemlje.

VOJAŠKE TEHNOLOGIJE:

Slika5:Letalonosilka

Slika6:Nemški tank Tiger

Slika7:Nemška raketa

Slika8:Prvi operativni reaktivni lovec Me 262.

Prva svetovna vojna je po svojem koncu postregla z različnimi novimi orožji in izumi, ki so v drugi svetovni vojni odigrali ključno vlogo in ji tudi dali svojevrsten značaj sodobnega hitrega vojskovanja.

Največji pečat je drugi svetovni vojni dal tank. Ta sicer sprva precej neroden britanski izum se je v t. i. dvajsetletnem premirju spremenil v izredno učinkovit bojni stroj. obdobja vojne so bili francoski Char B1 in Somua S-35 ter skupina t. i. križarskih tankov (Matilda, Crusader, Cromwel). Ker so bili Francozi poraženi že leta 1940, Britanci pa so imeli tanke slabe kakovosti, so se na bojišču pojavili ameriški tanki, kot sta bila M3 Stuart ter sloviti M4 Sherman, ki sta ob pomoči še ostalih zavezniških tankov vojno prevesila na stran zaveznikov.

POSLEDICE:

Slika8:Razdelitev Sveta med države NATA in Varšavskega pakta.

2. septembra 1945 je bila v Tokijskem zalivu na ladji USS Missouri podpisana japonska brezpogojna kapitulacija. Vojna, ki je trajala točno šest let, se je s tem končno zaključila. Začelo se je novo obdobje, na katerega je svet čakal že od konca prve svetovne vojne.

Drugo svetovno vojno bi lahko označili kot totalno vojno. V njej je sodelovalo 61 držav z milijardo sedemsto milijoni prebivalcev in s površino 131,5 milijoni km², kar je predstavljalo kar 96 % zemeljske površine.

VIRI IN LITERATURA:

[http://sl.wikipedia.org/wiki/Vzhodna fronta %28druga svetovna vojna%29](http://sl.wikipedia.org/wiki/Vzhodna_fronta_%28druga_svetovna_vojna%29)

<http://www.kinoloska-zveza.si/sl/zveza-clanstvo/>

[http://translate.google.si/translate?hl=sl&langpair=en|sl&u=http://en.wikipedia.org/wiki/World War II](http://translate.google.si/translate?hl=sl&langpair=en|sl&u=http://en.wikipedia.org/wiki/World_War_II)